

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ

Литвиненко М., студентка гр.Ю-74,
Шматко С., студент гр.Ю-84

До 1992 р. Україна не знала інституту банкрутства. Закон України від 14 травня 1992р. "Про банкрутство" визначив спеціальний порядок розгляду арбітражними (нині – господарськими) судами справ фінансово-неспроможних підприємств. Закон був доволі простий, і суть фактично зводилася до господарюючого суб'єкта. Практично він не вирішував проблем фінансового оздоровлення підприємств, не надавав пільг для боржників. Інакше кажучи, його завдання полягало у змушуванні боржника будь-якими шляхами (навіть на шкоду виробництву) погасити борги перед кредиторами.

Процес формування інституту банкрутства в Україні тільки починається, тому важливо звернутися до багатовікової історії даного інституту права, вивчити закономірності становлення цієї невід'ємної частини законодавства країн із ринковою економікою. Це допоможе найбільш ефективно використовувати правові інструменти, які найкраще відповідають сьогоднішньому стану регулювання майнових відносин у країні.

Історія становлення інституту неспроможності налічує декілька сторіч. Відносини, пов'язані із зверненням майнових вимог до боржника при нестачі майна для їх повного задоволення, регулювалися з давніх-давен.

Датою виникнення інституту банкрутства в Україні варто вважати момент прийняття Закону від 14 травня 1992 р. „Про банкрутство”. Він визначав, як впливало з преамбули, умови та порядок визнання юридичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності — банкрутами з метою задоволення вимог кредиторів. Інститут банкрутства несе в собі оздоровлююче начало і є правовим інструментом цивільно-правової відповідальності за неефективну організацію роботи підприємств, дозволяє створити умови для перебігу капіталу від неефективних, нерентабельних виробництв у прибутковій сфері економічної діяльності. Але корисність банкрутства відсутня, коли неспроможність виникає не в силу економічних закономірностей, а у зв'язку з неправомірними діями осіб. Науковцями

вже не раз зазначалось, що інститут банкрутства використовується недобросовісними громадянами як інструмент для вчинення злочинів.

Державна статистика свідчить, що із часу набрання чинності ЗУ "Про банкрутство" (1992 року) через процедуру банкрутства пройшло понад 80 тисяч підприємств. Зокрема за даними Господарського суду в м. Суми за останні 3 роки було налічено близько 2 тисяч.

Точне формування правової проблеми, як і будь-якої іншої проблеми, є необхідним елементом наукової діяльності. Деякі зміни у законодавстві України, а саме прийняття у новій редакції Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", який кардинально змінив процедуру банкрутства, певною мірою сприяли зменшенню кількості справ про банкрутство. Про що свідчать, наприклад, дані Господарського суду в м. Суми станом на 2006 рік, де загальна кількість справ становить 553, на 2007 рік – 602, на 2008 рік – 482, і на 9 місяців 2009 року – 321 справа. Тобто, ситуація в Україні, а зокрема в м. Суми, покращується, хоча потребує усунення ще багатьох недоліків.

Отже, банкрутство – це один з ключових елементів ринкової економіки й інститут розвиненої системи громадянського та торговельного права; це механізм, який дає можливість уникнути катастрофи та вигідно розпорядитися засобами. Ситуація банкрутства суб'єкта господарювання є типовою для економіки не лише країн, що розвиваються, а й будь-якої з розвинутих країн. Зокрема, у країнах Євросоюзу щороку банкрутує значна кількість підприємств і підприємців – з кожних 100 новостворених підприємств на ринку залишаються 20-30. І незважаючи на банкрутство частини фірм, економіка європейських країн розвивається із передбачуваними темпами, що пояснюється тим, що законодавство і процедури банкрутства використовуються у них, у першу чергу, для оздоровлення економіки. Для України такі умови були створені після прийняття Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 30.06.99 р. №784-XIV, який набрав чинність з 1 січня 2000 р. (для сільськогосподарських товаровиробників – з 1 січня 2004р.).

Наук. керівник - Бордюк Ю. В., *ст. викладач кафедри права*